02/02/2021

Από το φαγητό στην καρδιά

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

Πρωτοπρεσβύτερος Θεμιστοκλής Μουρτζανός, Δρ. Θεολογίας

« Όταν θλίβεται η κοιλία, ταπεινούται η καρδία» (Άγιος Ιωάννης της Κλίμακος).

Το φαγητό είναι βασική διαδικασία κοινωνικότητας. Στην οικογενειακή ζωή το μαγείρεμα μπορεί να γίνεται ή από ανάγκη ή από αγάπη που μεταμορφώνει την ανάγκη σε δημιουργικότητα. Άλλωστε, μία από τις συχνές αφορμές φιλονικιών είναι και το τι, πότε και πόσο θα φάμε! Οι άνθρωποι ξεκινάμε την ημέρα μας με την έγνοια μας στο φαγητό. Και ένα μεγάλο κομμάτι της οικονομίας στηρίζεται στην εστίαση.

Η ασκητική παράδοση της πίστης μας προτείνει την νηστεία, τόσο ως διαφοροποίηση της τροφής κατ' είδος, όσο και ως περιορισμό της ποσότητας. Δεν αρνείται το νόστιμο της τροφής. Αρνείται την γαστριμαργία ως οδό που κάνει τον άνθρωπο να καθιστά την τροφή ηδονή, για την οποία όλα επιτρέπονται. Ο χορτάτος δυσκολεύεται να νοιαστεί για τον Θεό και την αλήθεια, γιατί αισθάνεται αυτάρκης. Η νηστεία ως έλλειψη γεννά αλλαγή προσανατολισμού στον τρόπο της ύπαρξης. Ο επιούσιος άρτος γίνεται μέσο κάλυψης της ανάγκης για επιβίωση, δεν

μας κάνει όμως να ξεχνούμε γιατί ζούμε.

Η γαστριμαργία φέρνει πολυλογία. Φέρνει κάποτε θυμό, διότι ο νους παχύνεται μαζί με την κοιλία. Οδηγεί στην εξάρτηση και από το ποτό. Η γλώσσα λύνεται και το τραπέζι μπορεί να γίνεται γιορτινό, χαρούμενο, αστείο, ανακουφιστικό της ρουτίνας, εύκολα όμως μετατρέπεται σε αφορμή ρήξεων, όταν χάνεται το μέτρο. Και η γλώσσα χωρίς μέτρο ακολουθεί την γαστριμαργία. Κατακρίνει, ειρωνεύεται, βγάζει κακία.

Η παρασκευή της τροφής στις μέρες μας έχει γίνει αφορμή επίδειξης ικανοτήτων, πρωτοτυπίας, δόξας. Γι' αυτό και αμείβεται και αυτό δεν είναι κακό, καθώς ο κόσμος μας πρέπει να μάθει να εκτιμά το καλό και το πρωτότυπο, όπως επίσης και το ταλέντο του ανθρώπου που μαγειρεύει. Υπάρχει όμως και η διάσταση της αγάπης. Δεν είναι μόνο το πώς μαγειρεύουμε. Είναι και το για ποιους το κάνουμε. Υπάρχει κι εκείνη η ευλογημένη διάσταση της μαγειρικής, η οποία νιώθει ότι ο άνθρωπος αγιάζεται με κάθε γεγονός της ζωής και σημάδι του αγιασμού είναι η χαρά και η ικανοποίηση όχι από την ποσότητα, αλλά από την καρδιά που αυτός που μαγειρεύει βάζει στο πιάτο. Και τότε το τραπέζι είναι γιορτινό, όχι γιατί έχει την αφθονία ή την απόλαυση μέσα του, αλλά γιατί στρώνεται από κάποιον που αγαπά για τους αγαπημένους του. Είναι σπιτικό. Και αποτυπώνεται σ' αυτό η χάρη της σχέσης.

Η Εκκλησία μάς προτείνει να κάνουμε τον σταυρό μας πριν και μετά το φαγητό. Στα μοναστήρια τη ώρα της τράπεζας γίνεται ανάγνωση κάποιου πατερικού λόγου, για να ισορροπήσει ο άνθρωπος ανάμεσα στην ανάγκη και την αγάπη για τον Θεό και τον συνάνθρωπο. Στα μοναστήρια δεν προβλέπεται συζήτηση μετά την τροφή στην τράπεζα, διότι ο γεμάτος από Θεό άνθρωπος ήδη συν-χωρεί με τον πλησίον του στην θεία ευχαριστία και στην κοινοβιακή ζωή και του αρκεί η συν-ύπαρξη. Εμείς όμως στην καθημερινότητα της ζωής, αφού χαρούμε την αγάπη αυτού που μας ετοίμασε το φαγητό, τις μνήμες που αυτό γεννά, ας μοιραστούμε την χαρά με όσους παρακάθονται στο τραπέζι, όχι για να βγάλουμε τα παράπονα και τον θυμό μας, αλλά για να δείξουμε ότι η χαρά της κοινωνίας δεν είναι της κοιλίας, αλλά της καρδίας!

themistoklismourtzanos.blogspot.com